

Тамара Марчій-Дмитраш

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ

Вивчення проблеми формування готовності дітей до шкільного навчання започатковано класиками вітчизняної психології Л. Артемовою, Л. Божович, Л. Виготським, О. Запорожцем, О. Киричук, В. Котирло, А. Леонтьєвим, які розробили її психологічні засади. Це стало підґрунтям для подальших наукових досліджень в означеному напрямку.

Формування готовності дітей старшого дошкільного віку до шкільного навчання є актуальним в контексті розвитку Нової української школи, вимог до рівня знань, умінь і навичок випускників ЗДО, методів підготовки та критеріїв, що її визначають. Проте все це ще існують різні погляди на складові цієї готовності, їх кількість, форми і методи формування, значення термінів, якими послуговуються для характеристики означеної проблеми, зокрема, доцільно диференціювати поняття «готовність до шкільного навчання», «шкільна зрілість», «дошкільна зрілість».

Поняття «готовність до шкільного навчання» вперше ввів О. Леонтьєв. Готова до школи дитина повинна розуміти зміст навчальних завдань, їх відмінність від ігрових, усвідомлювати яким способом виконати задані дії, мати навички самоконтролю та самооцінювання, сформовані вольові якості, вміти слухати, спостерігати, запам'ятовувати, вміти керувати своєю поведінкою, добиватися розв'язання поставлених завдань [3, с. 281].

У закладі дошкільної освіти у дитини формується дошкільна зрілість (про це йдеться у Базовому компоненті дошкільної освіти), яка передбачає фізичний, емоційний, пізнавальний і особистісний розвиток дитини, формування її

готовності до взаємодії з довкіллям, розвиток різних видів діяльності, які в свою чергу визначають і забезпечують адаптацію дитини до нового соціального статусу – «школяр» [6, с. 6].

Готовність до навчання в умовах НУШ є системною характеристикою розвитку особистості дитини із сформованими компетенціями, які проявляються через ціннісне ставлення до оточуючого світу та розвиваються завдяки набуттю досвіду в різних життєвих ситуаціях, спілкуванні в сім'ї та поза нею [2]. Готовність до навчання в умовах НУШ включає психофізіологічну, особистісну та інтелектуальну складові. Дослідження вчених (А. Богуш, Н. Гавриш, О. Запорожець, В. Котирло, К. Крутій, Н. Кудикіна, С. Ладивір, Н. Шиліна та ін.) підтверджують важливість компетентнісного підходу до формування готовності дитини до навчання у школі відповідно до Державного стандарту дошкільної освіти. Саме тому робота з підготовки дітей до шкільних умов триває упродовж усього перебування дитини в ЗДО.

Отже, готовність до навчання в школі є складним багатокomпонентним явищем, яке охоплює всі основні сфери розвитку дитини і забезпечує оптимальне поєднання фізичного, психологічного та особистісного компонентів, забезпечує здатність дитини бути повноцінним суб'єктом навчальної діяльності та шкільного життя в цілому.

Із вищесказаного випливає, що у дитини-випускника ЗДО поступово формується дошкільна зрілість, тоді як шкільну зрілість діагностують у першокласників.

Важливою ознакою готовності дитини до систематичного шкільного навчання є її прагнення йти до школи, сформованість пізнавальних інтересів, якість засвоєного дитиною обсягу знань, а також сформованість способів їх отримання.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>.

2. Карабаєва І. Дитячий садок і Нова українська школа: як прокласти місток. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2018. № 9. С. 9-16.

3. Леонтьев А. Н. К теории развития психики ребенка: Избранные психологические произведения: в 2 т. Москва: Педагогика, 1983. Т. 1. С. 281–302.